
Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača

DSS a ZPS Rača

ročník: 12

Jún 2024

NAŠE NOVINY

číslo 2

Časopis určený pre klientov a zamestnancov Domova sociálnych služieb a zariadenia pre seniorov Rača

Milí naši čitatelia, obyvatelia, zamestnanci,

ako sa hovorí, čas letí, a rovnako tak sme sa nenazdali a už je tu ďalšie vydanie časopisu Našich novín.

Práve prežívame jedno z najkrajších ročných období, leto. Viac času trávim vonku a verím, že si tento čas užívame. K letu rovnako patrí i čas dovolení a odpočinku. Najmä pre zamestnancov je to čas kedy môžu byť intenzívnejšie so svojimi rodinami, deťmi, vnúčatami. Zamestnancom želáme aby si počas dovolení odpočinuli a nabrali nové sily. Obyvateľom želáme zdravie, pokoj, ale rovnako i záujem.

V týchto teplých dňoch našich obyvateľov čaká okrem iného aj zmrzlinové posedenie na terase. Všetci sú čo najsrdečnejšie pozvaní. Rovnako chodíme na prechádzku na zmrzlinu a budeme radi ak sa pridáte. O všetkom budete včas informovaní ☺

Rovnako by sme chceli dať do pozornosti, ak by mal nejaký obyvateľ DSS či ZpS Rača záujem rozšíriť náš redakčný tím o svoju maličkosť, je vítaný.

Všetkým čitateľom želáme to najkrajšie leto plné pohody, slnka, vody, relaxu,..., aby ste do vydania ďalšieho čísla Našich novín prežili len to dobré.

S pozdravom

redakčná rada Našich novín

Matkám

Mamičky, je vám vd'aka
za všetko čo ste nám dali,
za všetko čo ste pre nás obetovali.

Nezabúdame na detstvo,
prácu s nami, hry,
tíšenie bolesti v chorobe
a pohladenie s láskou.

Niekedy je nám smutno,
že sme odlúčení.
Možno od seba d'aleko,
ale pri stretnutí stačí nám váš úsmev.

Ťažko nájsť slová vd'aky,
no deti v spomienkach,
radosť majú aj vnuci a pravnúčatá.

Buďte ešte dlho medzi nami.

Anna Juricová

Máj

*Máj – mesiac lásky,
Máj – mesiac krásy,
Máj – mesiac spomienok,
Máj – mesiac vd'aky.*

Rozmýšľam nad tým, že je to mesiac tak trochu zvláštny. Je v ňom veľa krásnych sviatkov.

- ❖ Prvý máj - sviatok práce. Spomíname kedy a za akých okolností vznikol.
- ❖ MDŽ. Vznik je spomienkou na boj žien za svoje práva.
- ❖ Deň matiek. Sme tu vd'aka našim rodičom, avšak úloha matiek v našom živote, dá sa povedať, že je od detstva až do konca života pre nás dôležitá. Mamy, mamičky, máme vám za čo ďakovať. Ako vaše deti, ale ďakovať by sme mali aj v prípade, že žijeme v nejakej spoločnosti, ako aj v zariadení pre sociálnu, zdravotnú a inú starostlivosť pre starých alebo chorých, ak to nie je možné vlastnými deťmi. Deti si

spomínajú na vašu starostlivosť. Ešte raz drahé mamy, mamičky, takto cestou redakčnej rady Našich novín vám vyslovujeme vďačnosť a prejavujeme lásku.

- ❖ Deň víťazstva nad fašizmom. Sviatok oslavovaný na pamiatku bezpodmienečnej kapitulácie nacistického Nemecka, ktorá nadobudla účinnosť 8. mája 1945, čím sa skončila druhá svetová vojna v Európe.

Anna Juricová

Ľudové zvyky Slovenska

Aj keď sa menia spoločenské zriadenia na Slovensku, ostáva veľa krásnych zvykov. Spomeňme si aspoň na pár niektorých, kde je hlboko všitá ručná práca.

Ľudový kroj

Máloktorá krajina sa môže pochváliť takým bohatstvom krásnych a rozmanitých ľudových odevov, akým sa pýši Slovensko. Ľudové kroje sú neoddeliteľnou súčasťou našej kultúry a krajiny. Pre každý región Slovenska je typický iný kroj, a preto nie nadarmo sa hovorí: „*Čo dedinu prejdeš, to iný kroj nájdeš.*“ Zhotovenie kroja bolo výsledkom nespočetného množstva ručnej práce.

Čipkárstvo

Paličková čipka je istotne skvostom slovenského ľudového umenia. Pletenie čipiek sa na našom území rozšírilo v 2. polovici 16. storočia prevažne v baníckych oblastiach, kde sa pre ženy baníkov stalo významným zdrojom príjmov. Tieto čipky sa vyznačovali precíznosťou a jemnosťou a sú dodnes preslávené po celom svete.

Tkáčstvo

Tkáčstvo je domáca a remeselná výroba tkanín, najmä plátna a súkna. Plátno sa vyrábalo z konope alebo z ľanu a súkno sa vyrábalo z ovčej vlny. Z plátna sa šili odevy a zhotovovali rôzne pracovné a úžitkové textílie – plachty, obrusy, vrecia a podobne. Zo súkna sa zhotovovali vrchné odevy, najmä hune. Základným výrobným nástrojom tkáčov boli drevené krosná.

spracovala Oľga Žatková

Svätá omša

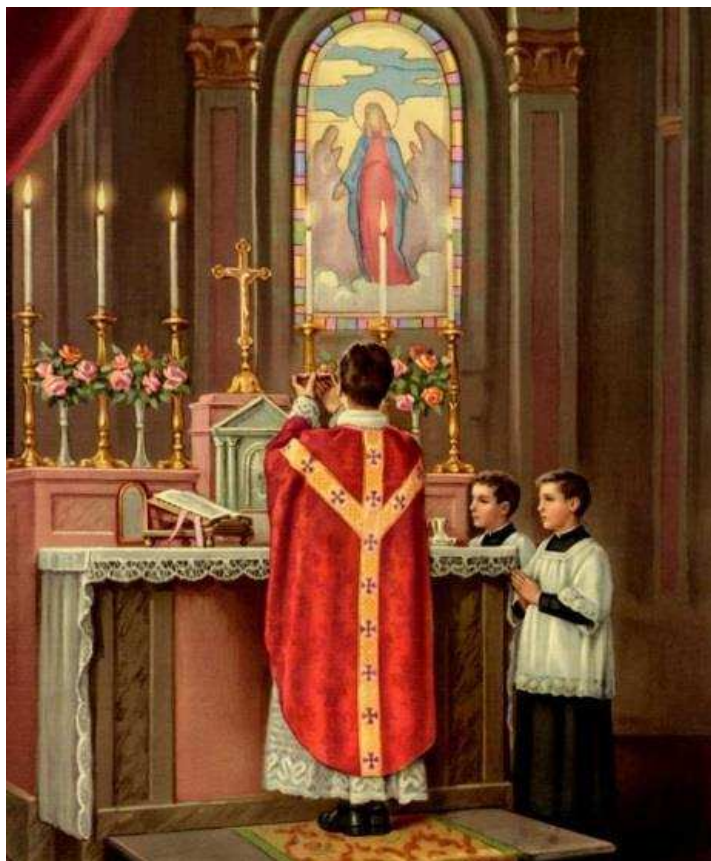
Jeden z najväčších darov, ktoré nám Boh dáva je Svätá omša. Keby sme videli skutočnosti, ktoré sa dejú mysticky počas omše, isto by sme vyhl'adávali a "utekali" na svätú omšu častejšie. Krásne vystihuje dianie na svätej omši mystička Catalina Rivas, ktorá dostala dar mystického videnia.

Svätá omša má dva rozmery. Pomáhajúci a posväcujúci. V pomáhajúcom rozmere máme možnosť prijímať Božie milosti, ktoré pomáhajú našej duši rásť v Božej milosti. Akoby sme sadili kvety rôznej veľkosti a krásy, a naša duša sa rozvíjala do nevídaných krás. Tieto milosti prichádzajú v Božom slove, ktoré sa číta v prvej časti omše. Je to liturgia slova kde sa nám cez Božie slovo ponúka celá škála povzbudení a usmernení, ktoré sú Bohom dané pre náš vzťah k nemu, vzťah k iným ľuďom a vzťah k sebe

samému. Je to živé Slovo, ktoré v nás rozvíja pozitívny postoj k životu a pestuje a upevňuje nádej. Nádej tak potrebná aby sme týmto životom kráčali k cieľu, ktorým je Nebo.

V druhej časti omše je liturgia obety. Tu dávame na oltár svoje problémy a prosby, ktoré sú spolu obetované a ponorené do krvavej obety Ježiša Krista. Tým dovoľujeme Bohu aby bol účastný našich starostí a pomáhal nám. Veľmi vzácnou časťou tejto liturgie obety je konsekrácia vína a chleba na telo a krv Ježiša Krista, ktoré potom prijímame ako sväté prijímanie. Je to príchod Ježiša Krista do nášho tela a našej duše aby nás posilnil, uzdravil, oslobodil a chránil pred akýmkoľvek Zlom. Omša je dar, ktorým nám Boh dáva seba samého. V nedeľu a prikázaný sviatok by sme mali, ak nám to dovoľuje zdravotný stav, absolvovať svätú omšu. Urobíme pre seba to najcennejšie čo môžeme. Nech Duch svätý v nás roznečuje túžbu po svätej omši. Amen.

Anna Mezeyová

Udalosti v našom domove

Bingo

Keďže sa v našom zariadení osvedčila hra Bingo, tak sme si ju zopakovali opäť. Výhercov samozrejme čakala odmena. Prežili sme spolu príjemné dopoludnie.

Prechádzka po Rači

Začalo sa nám pekné slnečné počasie a preto do našich denných aktivít pomaly zahŕňame prechádzky. Prijímatelia boli veľmi spokojní. Tešíme sa nabudúce.

Majáles Pod karpatmi

Centrum soc. služieb Pod karpatmi v Pezinku nás srdečne pozvalo na ich kultúrne podujatie a to Majáles. Veľmi nás to očarilo.

Okrem hudby v podaní folklórneho súboru sme si pochutali i na vynikajúcej cigánskej. Naši prijímatelia sa zapojili aj do súťaže a získali hneď 1. miesto. Veľmi pekne ďakujeme centru soc. služieb Pod karpatmi za pozvanie. Cítili sme sa veľmi dobre.

Vystúpenie detí

Ešte pri príležitosti Dňa matiek k nám zavítali deti z MŠ a ZŠ J. A. Komenského. Pre prijímateľov si pripravili úžasný program v podobe recitovania, spievania či tancovania na ľudovú nôtu. Veľmi pekne ďakujeme skvelým pani učiteľkám, ktoré spolu s ich deťmi nacvičili tak krásne vystúpenia. Budeme veľmi radi ak nás navštívia i v budúcnosti.

Výlet do Nitry

V mesiaci máj sme pre našich prijímateľov zorganizovali krásny výlet do Nitry. Išlo už o druhý ročník návštevy zariadenia najmä pre kňazov s názvom Promeritae Quieti sv. Svorada. Toto zariadenie je situované v malebnom prostredí pod Zoborom. Naši prijímatelia sa cítili opäť príjemne. V rámci programu si hostitelia pre nás pripravili sv. omšu v ich krásnej kaplnke, rovnako vystúpenie detí. Pani riaditeľke zariadenia Mgr. Jane Holečkovej veľmi pekne ďakujeme za pozvanie a vřucne privítanie a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

DOD 2024

Dňa 30. mája sa brány nášho zariadenia opäť otvorili pre verejnosť a pozvaných hostí. Konal sa už 4. ročník dňa otvorených dverí. Pozvanie prijali vedúca odboru sociálnych vecí PhDr. Jana Matulová, starosta mestskej časti Rača Mgr. Michal Drotovan, doc. Mgr. Mikuláš Krippel, PhD., pani riaditeľka DSS Integra PaedDr. Renáta Balážová. Rovnako naše pozvanie prijali zamestnanci a prijímatelia zariadenia Pod Karpatmi z Pezinka. Počasie nám veľmi prialo a po celý čas nádherne svietilo slniečko.

O kultúrny program sa postarali deti zo ZUŠ na Vrbenského ulici spolu s ich pánom riaditeľom Mgr. Vladislavom Katrincom. Na dychové nástroje hralo hudobné teleso s názvom Šípkari. O ľudovú nôtu sa postaral hudobný súbor Vieska a nestarnúce skladby slovenskej popovej hudby predviedla kapela Impulz. Všetkým umelcom zo srdca veľmi pekne ďakujeme za vytvorenie úžasnej atmosféry.

Kultúrny program doprevádzal sprievodný program ako detský kútik, maľovanie na tvár, prezentácia výrobkov našich prijímateľov.

V prípade občerstvenia bol pre hostí a návštevníkov pripravený chutný guláš, grilovačka, koláče či nealko piva a mnoho iného.

V neposlednom rade chceme poďakovať našim sponzorom, bez ktorých by tento deň nebol takým skvelým akým bol. Ide o Lekáreň Pharm a to konkrétne pani Natálii Goldner, Firma Henkel, Firma Accan Premium spirits, Alko 90, Firma Depend, Firma Hoots s.r.o.. Ešte raz sa chceme čo najsrdečnejšie poďakovať všetkým hosťom a zúčastneným, ktorí spolu s nami dotvorili toto vydarené popoludnie a o to viac sa už teraz tešíme na rok 2025. **ĎAKUJEME.**

Opekačka s deťmi k MDD

Pri príležitosti MDD naše zariadenie navštívili detičky zo ZŠ Tbiliská. Spoločne sme si opekali špekáčiky. Veľmi sme sa tejto návšteve potešili a strávili sme príjemné popoludnie. Deti priestory nášho zariadenia využili na maximum čomu sa veľmi tešíme. Ako darček od nás dostali hlinené srdiečka ako spomienku na tento deň. Dúfame, že sa takto ešte stretne aj nabudúce.

Prechádzka na zmrzlinu

V mesiaci jún bolo už tak horúco, že sme sa s prijímateľmi

v doobedných hodinách dohodli, že sa ideme prejsť na zmrzlinu. A tak aj bolo. Určite pôjdeme aj nabudúce.

Turnaj v kolkoch

Na terase nášho zariadenia sa v letných mesiacoch odohral turnaj v kolkoch. Prijímatelia sa zabavili a víťazi boli samozrejme odmenení ako vždy.

spracovala Lenka Prutkayová

Spomienky na detské letné prázdniny (1. časť)

Rád by som napísal o príhode opravy sandálov pre pani Vlastu pred dvadsiatimi rokmi v Penzióne. Na tú moju šusterskú aktivitu som už dávno zabudol, ale milo sa ma dotkla veta pani Vlasty: „*Opravené päty sandálov ešte stále fungujú.*“ Zasmial som sa a povedal: „*Iste ste sandále držali na polici.*“ Na viaceré otázky susediek som musel odpovedať, kde som sa vyučil remeslu.

Možno som už niekedy spomenul aký zásadný zvrat nastal v našej rodine (tak ako v tisíc iných rodinách) v roku 1939. Otca, ktorý bol riaditeľom gymnázia v Svaľave, s vyučovacím jazykom slovenským a rusínskym, prepustili, suspendovali. Že pansláv. Napriek tomu, že vysokoškolské štúdiá skončil v Prahe, nové umiestnenie dostal maďarskou vládou na juhu Maďarska v Makove. Našťastie maďarčinu ovládal, tak dejepis a zemepis učil v maďarčine. Ja som sa dostal do nového prostredia, kde chlapci hrali futbal, tak isto ako v Československu, v Mukačeve. Prijali ma medzi seba, čas plynul až otcovi

napadlo, že „*neúčelne kradnem čas*“. „*No kto to také počul*“, som povedal a to som nemal. „*Sú letné prázdniny*“, hovorí otec. „*Už som sa dohodol s pánom stolárom, niečo sa priučíš uňho užitočného.*“ Práca s drevom ma bavila, potešil som sa. Ale pán stolár to bral so mnou vážne. „*Tie dosky z voza preniesieš do dielne, doobeda.*“ Mal som 11 rokov. „*Pán stolár, to nemyslíte vážne!?*“ „*Ak nechceš, môžeš ísť domov, ja*

ťa nezdržím, to len pán profesor ma poprosil aby som ťa zaviedol do stolárskej práce.“ Rozplakal som sa. „*No Tibi!, tak ťa volajú?, len som chcel ukázať, že aj táto práca patrí k stolárčine.*“ Pán stolár (ktorého syn bol otcovým žiakom) bol celé tri týždne dobrým a zhovievavým učiteľom. Dovolil mi priučať sa stolárskym fortieľom rukou alebo aspoň pozeraním.

Zacítili sme vôňu plnenej kapusty, inokedy plneného kalerábu, pozrel sa ujo na nástenné hodiny (ktoré meškali päť minút) a v tom teta zakričala: „*No, kde ste!*“ Rýchlo sme si umyli ruky a zasadli k stolu. Dostal som tri pluky, teraz usudzujem, že to bola korupcia aby Jánoš (stolárov syn) dostal dobré známky, aby som povedal ako dobre varia u pána stolára, aby som povedal doma, že veľa „*stolárčiny*“ som sa naučil. Aj by som bol pribral z tej dobrej stravy, keby ma gazda nebol tak veľa preháňal. Tibi sem, Tibi tam, dosku sem, hoblík tam.

Medzitým mama ochorela, pichla si do prsta. V sobotu na posteli sa opýtala: „*Deti, čo budete jesť?*“ So sestrou sme sa vopred dohodli a dvojhlasne zakričali: „*Plnenú kapustu!*“ Situáciu mama nesťážila, ale zavelila: „*Tibi, zo špajze vyberieš hlávkovú kapustu, z chladničky, mäso, kapustu nabieliš, dáš vodu vriet' vo veľkom hrnci, povaríš na dvadsať*

minút a Táňa (sestra), pomelieš mäso.“ Všetko išlo rýchlo, keď sa vrátil otec, plnená kapusta bola na stole. Aj smotana.

Medzitým som sa pozrel z okna na prvom poschodí, pod nami bolo trhovisko so všetkým. Videl som tam aj pána stolára, predával poličky, stolčky, hokerlíky, lyžice, veľké i malé. Zavolať som otca k obluku a ukázal som dolu: „*Vidíš? Aj ja som pomáhal ich skladať.*“ Otec spokojne zamrmlal, ale ťahala ho vôňa jedla. Povedali sme, že je to naša práca. Tíško to bral na vedomie a jemným úsmevom povedal: „*Tak na čo tu máme mamu?*“ Dobré, že to v izbe mama nepočula. Do dnes rád varím plnenú kapustu a plnený kaleráb (na chate).

Dni utekali, po polovici prázdnin ma otec prekvapil s láskavým úsmevom. „*Aby si sa nenudil*“, zvetril som: „*Ale otec, nenudím sa. Hráme na dvore futbal, chodím sa s Táňou kúpať na Maroš, stačí!*“, „*Budeš chodiť do elektrikárskej dielne.*“ Povedal otec. „*Majster ma ubezpečil, že sa naučíš, možno si aj zarobiš.*“ Dobrá nálada ma opustila, sestra so zdvihnutými rukami stála obďaleč a v tom zaznela siréna. Utekáme do pivnice, cestou rozoznávam hlas ruských bombardérov. Preleteli, nebombardovali. Inokedy bombami „uštedrili“ hlavnú stanicu, vojenské transporty, ale náhodne padali aj inde. Siréna zahučala, koniec nebezpečenstva.

Pokračovanie v ďalšom čísle.

Teodor Šinály

Slovenské ľudové hádanky (Čo je to?)

Otec vysoký,
nízka mať,
nevesta pekná,
spálený zať
(nebo, zem, slnko, mesiac)

Je to tráva
a nie je to tráva.
Krava z toho mlieko dáva.
(seno)

Jedu nemám, ale vraždím,
neznesiem sa dobre s každým.
(pavúk)

Ktorá hlava nemá mozog?
(kapustná)

Čo vezú, keď vezú v sude pálenku?
(pesničky)

Otec stojí, matka visí, syn chodí po svete a robí bláznov z ľudí.
(vinič a víno)

Výber z textov a poznámok Milana Leščáka
vybrala Anna Juricová

Vtipy

Janko sa pýta otecka:

- Oci, vieš písať aj po tme?

Otecko vraví:

- Môžem skúsiť!

Janko:

- Tak mi podpíš žiacku knižku!

V ZOO kričia deti:

- My sa chceme voziť na oslíkovi, my sa chceme voziť...

Manželka to už nevydrží a hovorí manželovi:

- Fero, zober tie deti na ramená, nech už dajú pokoj!

Miško zájde za mamou a pýta sa:

- Mami, môžem ísť do parku?

- Opýtaj sa otca.

Miško sa nakloní k otcovi a pýta sa ho:

- Otec, pozeráš televíziu?

- Áno.

- Počula si mami? Otec hovorí áno.

Syn sa bifľuje úlohu zo slovenčiny:

- Otec, aký je to čas ´Mamička sa rozpráva zo susedou´´?
  - Stratený, synku, stratený!
-

Hovorí syn otcovi:

- Otec, pani učiteľka nám povedala, že ľudia si majú navzájom pomáhať. Tak mi urobíš tú domácu úlohu, však?
-

Hovorí matka synovi:

- Vieš čo som ti hovorila! Tie sánky budeš požičovať aj bratovi!
  - Veď mu ich požičiam. Ja ich mám z kopca, on do kopca.
-

Muž hovorí svojej žene:

- Mám to ja ale sprostého syna.

Manželka ho upokojuje:

- Bud' rád, aspoň máš dôkaz, že je tvoj!

spracoval Peter Štefánik

Príslovia a porekadlá

Dobrá rada nad zlato.

Môj dom, môj hrad.

Ak chceš spať sladko, večeraj krátko.

Jeden kôl plot neudrží.

Kto hľadá, nájde.

spracoval Imrich Ikrényi

Pamäťové cvičenie

		8			9
1	9		5	8	3
4	3	1			7
4		1	5		3
	2	7	4	1	
8		9	6		
7			6	3	
3		7		8	
9	4	5			1

2	5	6	8	3	7	1	4	9
7	1	9	4	2	5	8	3	6
8	4	3	6	1	9	2	5	7
4	6	7	1	5	8	9	2	3
3	9	2	7	6	4	5	1	8
5	8	1	3	9	2	6	7	4
1	7	8	2	4	6	3	9	5
6	3	5	9	7	1	4	8	2
9	2	4	5	8	3	7	6	1

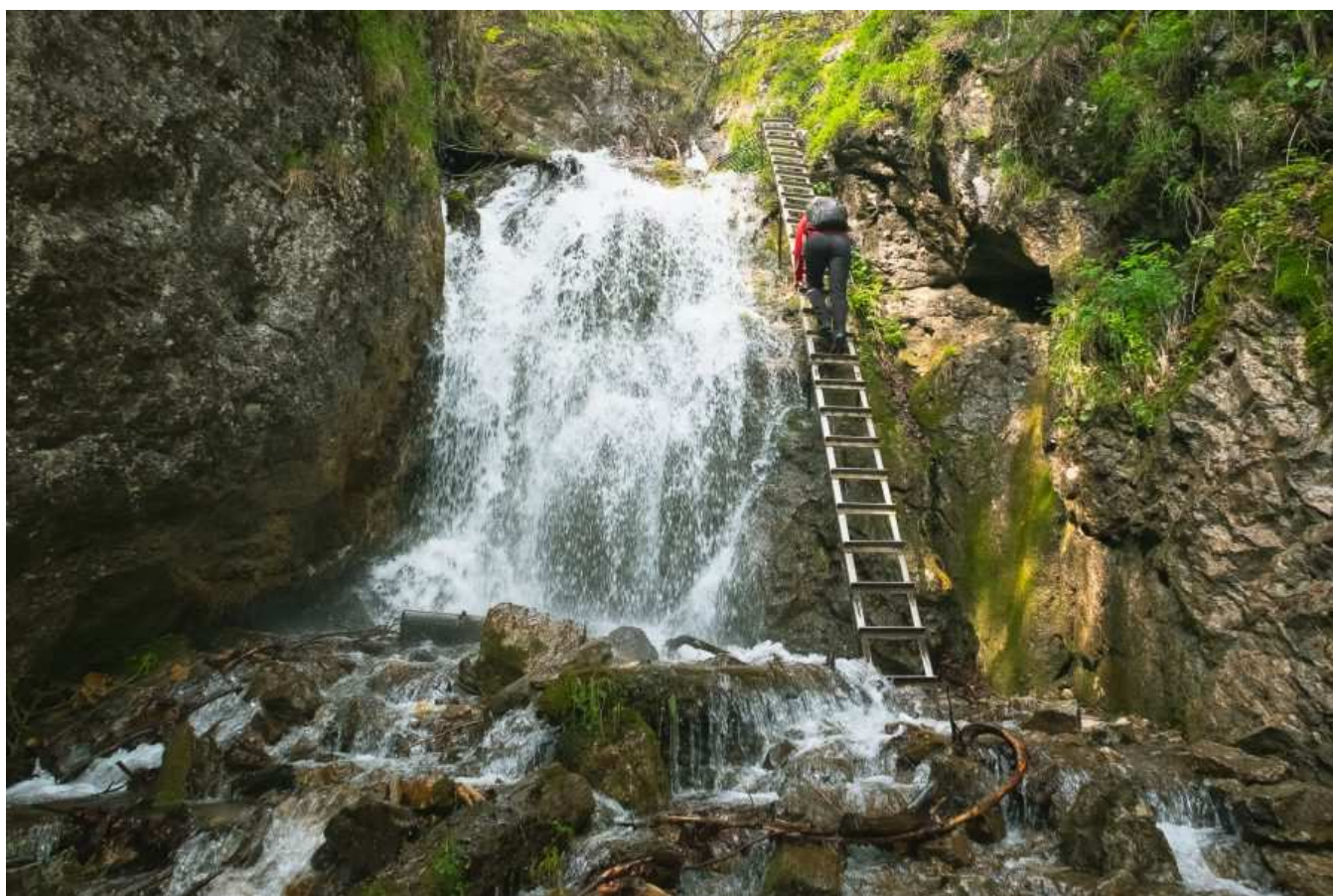
Naši milí čitatelia,

práve sa končí druhý štvrtrok roka 2024. A ubehli aj májové sviatky, ktoré si radi pripomíname. Na niektoré s veselou mysl'ou, na niektoré so smutnými myšlienkami. Je to za nami.

S veselou mysl'ou je potrebné spomenúť, že v mesiaci máj bolo aj v našom zariadení dosť zábavných hier, napríklad kolky a hlavne DOD s pekným programom, pohostením, návštevou zástupcov BSK a pána starostu Rače. Za skvelú prípravu patrí vďaka všetkým, ktorí sa jej zúčastnili. Rada Našich novín ďakuje za pekný koniec mesiaca máj.

Do ďalších dní a týždňov praje všetkým čitateľom veľa zdravia a pokojného bývania v DSS a ZpS Rača.

redakčná rada Našich novín

Zejmarská roklina (Slovenský raj)

Naše noviny vydáva DSS a ZPS Rača. Redakčná rada: Mgr. Lenka Prutkayová, Anna Juricová, RNDr. Teodor Šinály, Ing. Imrich Ikrényi. Grafická úprava textu: Mgr. Lenka Prutkayová. Tlač: Mgr. Lenka Prutkayová. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť príspevky podľa potreby tak, aby sa nezmenil ich význam.